

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET
UKA2019/19
Tillie Martinussen

27. september 2019

Uunga siunnersuut: Akiliisarfik Ilangaassivik pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xx 2019-imeersaq.
(Aningaasaqarnermut Nunanilu Avannarlerni Suleqatigiinnermut Naalakkersuisoq)

Naatsumik oqaasigineqarsinnaavoq;

Isumaqarpugut innuttaasut nammineersinnaassusiat annikillisinneqassasoq. Tamanna politikikkut killilersuinermik millisitsiniarnerup ilagaa, inuit atugaasigut politikikkut killersuinermik millisitsiniarnerput. Innuttaasut isertitaannik innuttaasunullu akilikkat pisortat assaaqatik nerinnattut atorlugit aningaasanik tigooqqaasinangillat..

Aamma uagut nammineq, maani politikkerit akornanni innuttaasut pitsaasunik inissiaqarissaat, suliffeqarfinni Namminersorlutik Oqartussat pigisaanni sullississutit akiinik appasissunik, meeqqat ilinniarnissaannut pitsaasunik atugassaqaarnissaannik, kigutileritinnissamut napparsimasunillu paarnissamut pitsaasunik atugassaqartingikkutsigit. Utaqqaat nerisaqarluarnissaat, aqquserngit ingerlavigiuminartut, pingaanerpaasulli: angerlarsimaffeqanngitsut inuunerminni pitsaasunik atugassaqaarnissaat, meeqqat inuusuttullu navianartumiitttu nunatsinnilu nunaqqatigut tarnikkut ajornartorsiuteqartut.

Imminnut toquttartut sunniutilimmik ikiliseererutsigit aqqissuussineq una oqallisereqqitsigu. Meeqqat inuusuttullu navianartumiittut iliuuseqarfinissaannut sunniutilimmik suleriaaseqalerutta. Angerlarsimaffinni nakuuserarnerit sunniutilimmik ikiliseererutsigit. Ilinniarnerit, oqaatsinik ilinniarnerit, kigutik narlorsaannissamut periarfissat allallu innuttaasunut pingaaruteqartorujussuit sunniutilimmik pitsanngortereerutsigit.

Inuiaqatigiit sunniutilimmik nakimatilereerutsigit.

Inuit ajornartorsioreersut eqqorneqssapput

Taamatut siunnersuuteqarnikkut angerlarsimaffeqanngitsut tuperfeqaqqusaannginnerat pillugu Danmarkimi siunnersuummik eqqaasingaatsiarpaatigut.

Siunertaq tassaanicuuvoq pinerluunniartartut akiorniarlugit sumiluunniit tupeqqusaannginneq. Tamassuma sunniutigaa nunaannermi aqqusinerni angalaannartut angerlarsimaffeqanngitsullu pisuussuteqanngitsut unitsinneqartarneri, inunnuttaasullu ajornartorsioreersut pinerluttutut isigineqalernerit. Tamanna angerlarsimaffeqanngitsunik malersuinermik kinguneqarpoq. Tamannami siunertaanngikkaluarpoq. Tamannali kinguneraa. Naamik, naamik, naamik. Pinngitsaaliineq pillaanerlu aqutsitissat eqqortuunngillat. Allaniq misileeqqaartoqarnikuunngilaq, soorlu akiitsoqarnek pillugu siunnersuisarnek, akiitsunik isumakkeerinnineq allallut uagut malilluta innuttaasut pisinnaatitaaffigisaat.

Peqataatsineq allaffissornerujussuannussaaq – aamma inuussutissarsiortunut kommunillu

Naalakkersuisut siunersuummi uani kiisami kommuninik suliamillu soqutigisaqartut allat peqataatinniararimmatigut pitsaasuvoq. Kisianni innuttaasut kamalerpata taakkuninnga pisuutsiniarlutik eqqarsarsimarpasinnerupput.

Qaammammut 4.000 kr.-nik aappariinnullu 6.000 kr.-nik aningaasanik atugassaqaraanni kinaluunniit inigisamut, nerissanut, internetimut nangunulluunniit akiliisinnaanngilaq.

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

Tassa pitsuusut ajornartorsiorteqqiinnalerialaannaavagut pinerluuteqartartullu amerliseriaannaallugit, pingaartumik pissarsiniarluni pinerluttuliornerit aanngajaarnertunillu tuniniaanerit. Inuuniarnermummi aningaasat arlaannit pissarisarineqartussaapput. Nalunngilara arlaat takorluugaqassasoq aalakoortunik inupassuaqartoq AKILIUUMANNGIINNARTUNIK. Taamaattoqanngilaq. Siullermik nunatsinni imigassamik atornerluineq apparujussuarnikuuvoq, aappasaanik imerajunneq nappaataavoq annertusiartortartoq toqussutaasartorlu. Taamaattoqarnerani katsorsaasoqartussaavoq.

Akiitsuunik akiliisitsiniartarnermut periusissanik allanik nassaartoqarluarsinnaavoq, ilimagisariaqarprolu ilaat allanik aamma iliuuseqassasut.

INI, sulisitsisut, kommuni innuttaasullu allaffissornermi amerlanerusunik suliakkerneqassappata, taava llanngaassiviup ataqatigiissarnissaanut ingerlanneqarnissaanullu immikkoortumik nutaamik pilersitsisoqassaaq – imaluunniit qanoq iliortoqarniarpa?

Paasissutissanik nalunaarsuivinnut arlalinnut aamma aningaasaqartuuteqartoqartussaavoq immaqalu pitsaasumik pisariaqartumik isumaannaallisarlunikuorujussuanik atuutilersitsiniartoqassalluni. Immaq.

Paasissutissanik isumannaallisaaanermi ajornartorsiutit, akiitsuunik kikkut tamarmik paasisaqarsinnaalissapput – Napparsimaleruivimmi?

Sulisitsisut sulisumik akiitsuunik paasisaqarsinnaalissapput, oqarluannarlunilu suliffeqarfimmi oqartusaanerup oqimaatigiissinneqarnera allanngortittussaavaa.

Aningaasanik pisasaqartut – tassa akiitsoqarfigisat – innuttaasut pisortanut akiitsuunik ataatsimut paasisaqarsinnaalissapput. Suliffiup avataatigut pisinnaatitaaffeqarnek qanoq inissisimalerpa?

Innuttaasullu pillugit paasissutissanik isumannaallisaaneq siunnersuummi uani qanoq aaqqissuunneqarniarpa?

Siunnersuut taamatut isikkoqartillugu teknikkerinit aqutsinerujussuuvoq, naalagaaffiup tamakkiisumik aqutsineranut assingusoq. Namminersorlutik Oqartussat sunik tamanik pisinnaatitaaffeqarput, innuttaasut pisinnaatitaaffeqanngillat.

Namminersorlutik Oqartussat innuttaasut sunilluunniit naammagittaalluiteqartussaangitsut perruumaataarlutik ammut isigiinnarsinnaavaat.

ilimageriartigu akiitsuullit tamarmik piumatuujunngitsut, pisortanit aningaasanik tillinarisarinngitsut, tassunga taarsiullugu ilimageriartigut – innuttaasut tatigalugit – akiitsut amerlanerpaartaat inuit nalinginnaasusut pitsaasumik taarsersuimik aaqqissuussivigineqarniarsarisut.

Iliageriartigu inuuniutissamik naammattunik peqanngitsut ulluinnarnilu inoqatiminnik pingaartitsillutik pisariaqartitsisut. Pisisartakkullu ulluinnarni pisariaqartitat akisoorujussuupput, inigisamut akiliutit angalanermullu aningaasartuutit qaffasissorujussuupput, inissianilu imermik kiammillu atuinerit akisoorujussuullutik inissiani aserfallassimasuni najugaqarput

Inigisamut tapiissutit annaasussaagamikkitt sulisinnaanngillat. Aamma piginnaanngorfiusinnaanngitsumi, ilinniagaqarfiusinnaanngitsumi suliffissarsiffiusinnaanngitsumilu najoqarnertik pissutigalugu pitsaasumik suliffissarsisinnaanngillat.

imaluunniit avinnerup kinguneranik angerlarsimaffeeruttoq, suliffissarsiortoq inissarsiortorlu, taakkuninngali nassaarsinnaanani maannakkullu meeqqanut akiliutinik akiitsugaqarlarsaq, inissiamut

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

aallaqqaatissatut akiliutissaqanngitsoq, tamassumalu kingorna pisortanut akiitsumik kinguaatooruteqartoq.

Ikiornagu pisortat ikiorsiissutaannit iserttitaminit annikitsuararsuarni pinngitsaaliilluni akiliisinnearpoq. Taava suliffinni sulisussaagaluq annaassvarput, maannakkut akiitsoqartorujussuanngorami pissutigalugu sulinissaa imminut akilersinnaajunnaartoq.

Imaluunniit siusinaartumik soraarnerussutisalik aningaasanik atugassaqarpiannngitsoq inulluunniit pisortanit akiorsiissutinik pisartagalik aamma aningaasarpassuaateqanngitsoq.

Inuusunnerugallarnermittit akiitsoqarput, unitsinneqarsinnaanngitsumillu kinguaatooraluttuinnarlutik, uagullu politikerit akit, suliffissaqanngitsut neqeroorutit allallu allanngortittuartarpagut. Inigisaq aserfallannikoq, oqulik peqqinnatik tamassuma kinguneranik qimassinnaanngilaat.

Aaqqissuussinermut tassunga aningaasaatiminnit utertitsilluk akiliisapput, tamassumalu kinguneranik isertitaat annikinneruleqqillutik. Tassa aningaasat nammineq akiliktagut uterteqqippagut.

Imaluunniit innuttaasoq napparsimalersoq, aapparisaq nappersimalersoq Danmarkimut suliaritikkiartortariaqarnini pissutigalugu akiitsoqarlersoq..

Tamakkuninnga pisoqaraangat?

tamakku sillimaffiginagit aaqqissuussinermik pilersitsisinnaanngilagut. Tamakku tamarmik akiitsut pillugit siunnersuisarnissamik, akiitsunik isumakkeerfiginniniissamut periarfissaqarnissamik aaqqissuussinerpassuillu pinnagit allatut aaqqiisuteqarnissamik tunngavissaqartitsipput.

aamma allaqqavoq, inuit aningaasaateqarfinit akilerneqartut llanngaassivik aqutugalugu akiliisinnearqatassasut. Ilimagisariaqarparput eqqumiitsuliortut peqatigiffiillu pisortanut akiitsoqalersut tamatumuuna eqqorneqassasut.

Tassa aningaasaateqarfiup Kalaallit Nunaanni suliniutinut aningaasaliisup Naalakkersuisut akiliisitsiniarartarnerannut ilaatinneqassanatik, akiligassallu kinguaatoorutaasinnaasut uani aamma akilersinneqartussaanerit pissutigalugit tapersersunnartuusutut naatsorsuutigisinnaanagu..

Ajortut unissanngillat?

Inoqatit ulluinnarni pitsaanagerusumik inuuneqalernissamut akiitsunillu akilersuinissamik siunersornagit Nunap Karsianut aningaasanik akiliisitserusulluni periuseqarnerput eqartoq pissutiginnarlugu inuit taakku isertitaminnit naleqqutinngitsumik ilanngaavigineqarpata, taava eqquisoqassaaq.

Amma innuttaasut navianartumiinnerpaat, innuttaasut ajutoortut innuttaasullu pissaaleqereersut eqqorneqassapput.

Ila tupinnaq, inuiatigiit qanoq ingerlaaseraaseqarnissaannik kissaateqarneq, pisuujunerpaat peqqinnerpaallu inuusuttullu imminnut pilersorsinnaapput. Peroriartornermi ajornerpaanik misigisaqarnikuunikut, peqqissutsikkut ajoquteqarlutik inuunikuunermikkut qaanginikut, sukkasummik ersarissumillu eqqarsarsinnaasut ilutsitsisunilu inunngortut iluatsitsilluarsimaartullu. Imminnut pilersorsinnaapput.

Innuttaasut sinneri oqarfigineqarput kukkusumik inuuneqartut, soraarnerussutisiassanik ileqqaarnissamut pinngitsaalineqassasut, akiitsunik akiliinissamut pinngitsaalineqassasut, oqaloqatigeqqaarnagit, siunnersoqqaarnagit ikioqqaarnagi.

Tassa iluatsitsinatik inuusut imminnulluunniit kivissinnaanngitsut nunatsinni periutsimut miloriunneqartut robotitut aqunneqalissapput.

SULEQATIGIISSITSUT
SAMARBEJDSPARTIET

Sunik atugaqarnerannik oqaluttuassartaannilluunniit soqutiginningsut. Inuttut isigineqanngitsut suliamili normutut isigineqartut. Nakkartunik ikiuinngitsut, ajutooqqanerannilu isimmittaasut.

Tamakku saqqummiunneqaraangata tulluurtutut isikkoqarput. Periuseq uppernarpasissutut isikkoqarpoq, Naalackersuisullu akeliusut tamassuma kinguninngua nipannersassagunarpat oqaasersiarpassuillu oqaaseqatigiillu tusaruminartorpassuit ilisarnarunnaarsakkat atorlugit oqalussallutik.

Apeqqutilli sakkortuut akineqassapput.

Ajornartorsiutit inunnut tunngasut qanoq sillimaffigineqarpat. Akiitsut suut pineqarpat. Aningaasat periutsimut ingasattumut nalinnginnaasuunngitsumullu akilutigineqartussaasut akiliisitsiniartarnermut akikinnerusumik inuppalaarnerusumillu atugassaqartitsinissamik qulaakkernittussamut akiitsut pillugit siunnersuisoqarfimmu atorneqarluarsinnaangillat?

Inuppalaartumik iliuseqarluni akilersuinissamik naleqquttumik siunnersuisoqarsinnaanera tatiginagu, tassungali taarsiullugu ilanngaassivittut ittumik inuit atugaat tamaasa saneqqullugit akiliisitsiniartussamik pilersitsilluni, ikorsiissutit assigiinngisitaalersinnissaat, sulinermut ilanngaammik atuutilersinissaq, atonerluinermut akeqanngitsumik katsorsaasarnissaq oqallisigissallugit isumaqanngilluinnarpoq.

Aamma kommunit, sulisitsisut, suliffeqarfii Namminersorlutik Oqartussat aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik sinnerlugit akiitsunik akilisitsisut tamarmik inuup ataatsip akiitsuunik akiliisitsinermi akuliutitinneqassapput. Pissutsini tamani. Innuttaasoq ulluinnarni inuunermi ajornartorsioreersoq ilimagineqarpoq maalaartarfinnik atuinisinnaassasoq, aningaasallu atorneqarsinnaasut akiliisitsinermilu ilanngaait suut atuuttariaqarnerinik piumasaqartoq akiitsumi akilernissaanut nukissaqariinngitsoq nammineq taakkununga nukissaqartariaqartoq. Tassa suliasanik suliarinnittartut ikiuttartullu allat suliasat tamakku paasinissaannut qaammatikkaartumik ullulluunniit 14-ikkaartumik inuit ajutooriaannaat ikiortussaassavaat. Allaffisorpallaarnek oqaluuseriartigu. Milliardit tusaamasat akilersinniarnissaat naggataatigut akilersinnaajumaakkagut eqqarsaatigalugit inuiaqatigiinnut ataatsimut qanoq akeqassava? Periutsimi inatsisepassuaqarfiusumi il.il. ajornartorsiorfioreersumi. Akiitsut pillugit siunnersuisoqarfeqarnissaq ajornannginnerpaajuvoq. Akikinnerullunilu.

Pilersaaut una inuup kiffaanngissusaanut innarlermeqartissaannitsumut sakkortuunik kinguneqartussaavoq, ilimarporlu, Suleqatigiissitsut naapertorlugit, kisermaassilluni pissaanermik atuinertut isikkoqartoq, atorneqarsinnaanngivissortoq.

Innuttaasut maannakut annertuumik akeliusariaqalerput. Periuseq taanna atuutilersinneqassappat, taava periutsit allat suut inuit inuussutissarsiortullu piginnaatitaafiinik annertuumik taamatut sumiginnaatigisut atuutilersinneqassappat?

Aap, akiitsut akilersinneqassapput.

Tamanna isumaqatigiissutigilluarsinnaavarput. Aaqqiussutissanilli allanik nassaariarta, immitsinnullu isigaluta.

taamatut oqaaseqarluta siunnersuut una itigartilluinnarparput.

Siunnersuutaavoq assuarnartorujussuaq.